

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільх і святах.

БУЖОВИНА

Редакция і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Ревізія думок.

В життю суспільнім ми терпимо не так за свої провини, як більше за провини наших дідів та батьків. А проте так часто не дбаємо, щоби наші внуки і правнуки не терпіли за наші провини!

Борба против того, що тепер настає, далеко легша, як против того, що ми унаслідили. За свою глупоту сиділи наші діди і батьки по три дні в арешті, а ми за їх глупоту караємось довгі літа по темницях. За нашу глупоту будуть наші внуки засуджені на вічну неволю.

Як би від часів Маркіяна Шашкевича аж до 1866 року ми не мали так багато глупих провідників народу, що доконче вперли ся спинити Дністер, аби не плив на Україну, то нині наше національне життя пліло би ширшим і управильненим руслом. А так виробили наші батьки глупу традицію — і ми нині о ній розбиваємо собі голови.

В то лихо, котре наші діди могли забити палицею, ми нині мусимо стріляти з великої гармати. Коли-ж ми его не вбємо, то наші внуки мусять уживати цілого магазину бомб і динаміту.

По дідах і батьках ми унаслідили тяж-

ку хворобу — москвофільство, що вкорочує нам життя. По дідах і батьках ми унаслідили абстрактні фрази, за котрі боремо ся, не знаючи, в якій они звязи з життям. Такі фрази, то туманні святащі народні, історичні начала, згода (вовка з ягнятем), консолідація (води з огнем), староруська партия — і т. п.

Нарід — то ти, він, ми, ви, они і я. Права і обовязки народу, то права твої, его, наші, ваші, їх і мої. Воля і голос народу — то воля і голос нас всіх. А що нарід цілий своєї волі в суспільнім життю не виявляє, бо не вміє або не хоче або не дають ему виявити, то нема волі і голосу народу, тільки є воля і голос тих, що за нарід і для народу думають і працюють. Тому вартість народу не становлять ті мільйони, що родять ся, плодять ся і вмирають, лише ті тисячі, що его культуру підносять.

Люди, що сварять ся і кажуть сварити ся про туманні духи і святащі народні, історичні начала, вітчизни, згону, консолідацію, зміну системи і т. п. абстракти, а притім забувають кожного поодинокого Русина та не основувають всеї будови будучности на конкретних людях, — не дають загалови зрозуміти яено его права і обовязки супротив других і себе. Мусимо перше розбити фрази, як лущину оріха, аби видіти, що в ній за зерно. Мусимо нищити фрази, бо они пусті.

На фрази ловлять ся Русини, як риби на хробаків. Нічо їх так не одушевляє, як дзвінки патріотичні фрази; нічо їх так не переконує, як фрази; але які фрази пусті, такі і переконання пусті.

Ми мали один романтичний ідеал ще в 60-их роках, котрим одушевляли ся; найшли ми его в минувшині; була то козачина, в котрій ми добачували всю силу свого народу. Тепер той ідеал уже поблід і ми не маємо жадного, котрим би могли одушевляти ся. Найти, по приміру всіх угнетених, хоч би утопійний ідеал в будучности ми не хочемо; думкою не сягаємо дальше, як о кілька місяців наперед, — і тому жите наше млаве і безцільне.

Ми уживаємо $\frac{9}{10}$ сил своїх, на оборону против наддуваних нам чужих ідеалів, а до виробленя власного ідеалу уживаємо лише $\frac{1}{10}$ своєї сил.

Але проте все нема причини до песимізму. Русин, котрий плаче над великими або малими річами, що між Русинами нема якоїсь ідеальної згоди або що ему зрабували святаще, подібний до мужчини, котрий плаче, чому він уже не може колісати ся в колісці з пилкою в губі.

Невдоволене не є нещастем, коли оно пре до борби о жите. Але до борби потрібно крім сили ще й віри в добру спра-

12) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

— Не думай о тім, я дав би і тисяч іспитів за...

— За те, щоби помирити ся з приятелем — перебила, ему спираючи ся сильнійше на его рамени.

— Ні — за нинішний день — шеннув Стефан дівчині до уха.

— Еге-ге... ви вже собі на ухо? То за скоро, се мені не подобає ся... Або чому ні?... Дуже гарно, дуже гарно. Се мене так зворушило, що мушу ванити ся.

Петро напив ся вина і тягнув дальше.

— Чи ти Стефане свідомий того, як страшно ти мене скривдив? Чи ти знаєш, кілько то я напрацював ся, кілько то мозку я на сушив собі, заки довів до отсего закінченя? А ти мене так виганьбив! Кажу тобі, если ти не перепросиш Сальку за те, що... знаєш... за те, що она мусіла утїкати фіяком, то... Гарно — дуже гарно мусиш перепросити. Мусиш унасти на колїна, і так дальше... що до того належить.

— Ви мені дарували вже мою провину, правда? Если ви знаєте, що мене спонувало до того поступку, не можете на мене гнївати ся.

— Я вже давно забула. Лиш на будуче поправте ся.

Стефан вхопив єї руку і з влячности поцілував.

— А то раз! — закричав Петро, підносячи шклянку до уст. — Що він робить? Де ти таке виучив ся? Жаль мені дивити ся на тебе. Не знає, що смачнійше цілує панну в руку, як би она була вже пані добродійка. Не компромітуй свого імени і кавалерської корпорации. Як би так на мене, я-б не в руку цілував. Поправ же ся хлопче.

Обняв їх нагло обоє за шию, і цхнув до себе. Стало ся. Стефан поцілував Сальку, але вже не в руку.

Станула боком до него і зиртована мняла кокарду від сувїї. Гнїв тривав лиш хвилино.

Петро випорожнивав шклянку і підсміхав ся.

Стефан опустиє рамена і голову. Стояв як той винувник, котрому мають вже закладати на шию стричок.

— Если б я не розуміла того, що по такій довгій... і зворушеннях, які ви перебували, можна забути ся, я би більше з вами не говорила. Последний раз дарую вам.

Петро підніє фляшку до сонця, а побачивши, що порожна, викинув на город і відкоркував дру-

гу... Випили всі троє. Коли Петро немельодійним вже голосом став під адресою молодої пари заводити „многая літа“, утекли обоє до салї. І там заграли музики. Коли кадрили скінчив ся, вийшли знов на город. Кругольня була заповнена грачами. Пішли шукати за Петром і знайшли его недалеко в лісі. Лежав під смерекою і заводив „многая літа“.

На другий день прийшов лист від Галї. Стефан був нині такий розсіяний, мисли его були так дуже заняті вчерашною пригодою, що не був ні троха цікавий, що Галя писала. Він відложити на пізнійше. Перозпечатан лист вкинув до шухляди і пішов волочити ся по містї. Думав, чи іти ему в четвер на виставу, і чи впросити ся до товариства Сальки.

— Дівчина — як здає ся — досить симпатизує зі мною... і родичі дивлять ся на мене з оком...

Стефан став що-раз частійше і що-раз довше вистоювати перед зеркалом.

— ... дуже зле не презентую ся. В тім взглядї беззвусий Рудецкий, будь що будь, зі мною конкуренції не видержить.

Рудецкий, котрий бачив, що Стефан в Брюховичах і на хвилино не відетунав від дівчини, вітрив в нїм соперника. Він се також зміркував, що если дівчина буде мала вільний вибір, то з між них двох вибере певно не его, а Стефана.

ву. А віру може виробити в собі лише той, що сам бере участь в борбі о загальне добро. І лише той заслугоє жити, хто о то жите боре ся що дня. Так оно і з народом.

Чи іти до Відня?

З нагоди закінчення шкільного року знов одно академічне товариство віденське („Буковина“) видало відозву до матуристів галицьких, аби приїздили до Відня на науку та записували ся в се товариство. Таку відозву видасть певно, як що року, і Товариство „Січ.“ Товариство „Буковина“ захоочує молодіж тим, що в нїм кожний член до двох місяців научить ся літературного языка російского, дістане відтак лекцію (уроки); дальше, що тільки в тім товаристві бувши можна скоро студії скінчити; крім того у Відні жите ніби дешеве і т. п. До сеї відозви ми дістаємо від одного віденського Русина такі замітки: „Я живу вже від кількох літ у Відні, дивлю ся на жите наших студентів, знаю всіх членів „Буковини,“ — але не можу сказати, щоб те все, о чім товариство у своїй відозві говорить, було правдою. Неправдою єсть, що в тім товаристві „Буковина“ члени до двох місяців можуть навчити ся російської мови; бо знаю старих членів, що по нинішній день не навчили ся російської мови. Неправдою є, що члени можуть дістати лекції російської мови, бо скоро така лекція появить ся, то забирають єї або правдиві Росіяни або російські жида. Неправдою є, що члени скоро кінчать студії або взагалі чимсь поважним займають ся; бо студіюють декотрі і по 10 до 15 літ і студій не кінчать. Видко плоди тих студій по людях, як Ща—ський, Яб—ський, Гр—ич, Ру—ський, Са—т і п. Котрий же справді хоче вчити ся, той утікає з Відня і зі свого товариства, як се зробив сам голова „Буковини“ Черлюнчакевич, котрий виїхав до Інсбрука. А вже щоб у Відні було жите дешеве, як н. пр. у Львові, то цей тому ніхто не повірить, хто у Відні жив.

Таким чином академічне товариство старає ся стягнути до себе нових членів самими — казками. Що декотрим молодцям найлучше подобає ся, то се, що Відень велике і веселе місто, кожний робить собі, що хоче, один другого не контролює, — а науку так радо відкладає кожний на пізнійше. Для того моя рада така: Коли який батько хоче посилати сина до Відня та ще до „Буковини“, то радше, нехай его „заріже“, — інакше той син у Відні заріже себе і батька фінансово на смерть. „Буковина“

є товариство, котре вже майже упало. Не в силі само собі мешканя заплатити і тому жие разом з хорватским товариством Татран. Членів его можна почислити на пальцях руки. А як они живуть, то найлучший доказ маємо в тім, що від них відвернули ся старші люди, котрі їх перше щедро спомогали, н. пр. пп. Сінкевич, др. Крижановский, о. Куневич, о. Сембратович, Ковальский і п. Они пізнали, що та молодіж жие тут не для студій, тільки для забави і то глупої забави.

Коли вже хто доконче думає вчити ся у Відні, то може вписати ся до „Січи“, котра також перебула остатними роками „веселі“ часи, але тепер, дякуючи новим і поважним членам, устатковала ся і справді подає своїм членам не малі користи. Уже само товариске жите в „Січи“ зовсім інакше: молоді люди учать ся і спомогають ся. Але найліпше учити ся у Львові або в Чернівцях під оком і боком. Не шкодило би певно, як би ту осторогу помістили і иньші рускі часописи, котрим справді йде о добро молодіжи, а не о партійні товариства молодіжи. — *Віденець.*

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 9. серпня 1897.

Вісти особисті. Поголоски про перенесення президента гр. Гоеса до Каринтії, як довідуємо ся із певного жерела, не мають підстави, бо власне та обставина, що Гоес має там своє добра, стоїть сему на заваді. — Референти краєвої ради шкільної барон Швінд і інсп. др. Тумлґрж перебувають на кількатижневій відпустці; першого заступає в уряді коңц. Мікулі а другого інсп. Попович. Слїдуюче засіданє краєвої ради шкільної відбуде ся мабуть при кінці с. м.

З фінансової прокуратурі. Прокуратор фінансовий др. Евген Зубрицкий виїхав на кількатижневий урльон. Провід фінансової прокуратурі переняв радник фінансовий др. Морбер.

З залїзничі. Асистента Йосифа Госбайна іменовано урядником руху в Новоселиці, асистента Адольфа Шмукера касиєром особовим в Чернівцях, а асистента Омеляна Іванишина з Новоселиці урядником руху в Чернівцях.

Конкурс розписує повітова рада шкільна на посаду учителя при однокласовій школі в Ростоках з рускою мовою викладовою і обовязком удїляти науки православної релїгії; послїдний речинець поданя до кінця серпня. — Черновецька

рада шкільна повітова розписує конкурє на посаду помічного учителя взгядно учительки при однокласовій школі в Лукавиці з рускою мовою викладовою, платня 25 зр. місячно, речинець подань до 20 серпня. — Кіцманська рада шкільна повітова розписує конкурє на посаду надучителя і учителя при новосистемізованій школі в Товтрах і по одній посаді учительській при однокласових школах в Хлївиці, Луці і Чинкові. Для тих шкіл з рускою мовою викладовою треба виказати ся управнєнем подавати науку православної релїгії. Речинець подань до 20 серпня с. р.

Мізерна платня бук. учителів народних заставляє їх шукати лишшої. Крім щорічного переходу учителів до поштової і залїзничої служби, старає ся саме тепер немало о місяц канцелїстів при судах. Крайна пора, щоби соїм поліпшив долю учительства, бо інакше брак учителів, котрих заступає вже тепер більше як сотня неіспитованих, збільшить ся ще.

До курсу зручності (слейду) при черновецькій уч. семінарії учаєє 18 учителів.

Хор руских академіків, що незадовго завитає і до Чернівців, дав уже концерт в Тернополі і як звідтам доносять, з великим успіхом. Публика наповнила салю по береги, а знамениті продукції нагороджувала одушевленими оплесками. Касовий результат випав дуже добре. Комітет хору руских академіків просить нас о поміщенє вісти, що концерт в Чернівцях відбуде ся дня 27. серпня а не як було давнійше заповіджено на 29. серпня; — а концерт з танцями в Коломиї відбуде ся дня 29. серпня а не 27. н. ст. серпня, як було давнійше оповіщено. На уєильне бажанє Русинів з Яворівщини відбуде ся концерт в Яворові надпрограмово дня 18. серпня. Зі всіх уєюдів надходять потїшаючі вісти про живу участь місцевих комітетів, для того є повна надїя, що успіх буде добрий.

Руский народний театр виставить в Надвірній в четвер дня 12-го с. м. на бенефіє П. Стадника голосну, сучасну комедію І. Шуткевича „Попихайло.“ П. Стадник перевів єї з польского і тим збогатив репертуар нашого театру о визначний твір, що мав велике поводженє на польских сценах у Варшаві та у Львові. „Попихайло“ се молода дївчина, дочка убогої варшавської родини, в котрій великоміське зіпсує підо вало всякі етичні підстави. В шугуї представляють ся відносини тої убогої родини „зі сутерен“ до панських мешканців „на першїм поверєї“ а они змальовані з реалїзмом і придумані глибоко та переведені з психологічною консеквенцією. Вибір п. Стадника був добрий і ся штука стане певно цїнним набутком руского театру.

— Треба шильнувати дївчини — думав він — а ще більше старих.

Рудецкий зачав вже навіть збирати „дані“ котрі могли би послужити єму за оружє против Стефана, котрі могли би зменшити его вартість, або й понижити в очах дївчини а ще більше в очах єї родичів. До тепер, міг лиш одно знайти, те іменно, що Стефана „підозрїває“ дехто, що він „запечений Русин“. В очах родичів Сальби була се дуже уємна сторона людского характеру, щось, що в „порядних домах“ не трафляє ся.

Стефан, звичайно як небувалий і недоєвідчений молодий хлопчина, не знав ще, що бути Русином — таким іменно, як він се розумів — річ в буденнім житю не дуже практична. В своїй наївности був ще гордий з того, що родив ся і виховав ся Русином і до Поляків не чув великої симпатії. Він — червоний Русин з гайдамацкими інстинктами і завзятем, чув бездонну ненависть до тої панської нації. Навіть найчервонїші демократи польскі, і то не лиш ті, котрі языком виключно виявляють свій демократизм, але і ті, котрі дали вже докази, що уміють терпіти за демократичні ідеї, не уміли зеднати собі его симпатії. Стефан думав, що вже природа Поляка не дасть єму бути щирим демократом.

— Польский демократ ще гірший, як поль-

ский пан. Такого дав би ще скорше під ніж Гонти, як правдивого пана польского.

Дім его родичів вів ся по польскі — як в многих старих родинах руских — і его домашнє вихованє було польске. Але сам зірвав з всякою польщиною.

— Его дїм буде мусїв бути чистий від всякої польщини.

— Салька Полька! Чи він мав би на першїм кроці пошпортнути ся? Если коли думав о жінці, думав лиш о Русинї. Его жінка буде руска патріотка, буде розуміти і відчувати недолу руского народа, буде одушевляти ся тими ідеалами, що і він. Та не лиш „тиха та ревна“ патріотка буде его жінка. Она возьме з ним — рука в руку — участь в борбі поневолених мас народних, не лиш сама буде працювати, але ще й его загреє, піддержить в роботі. Таку він вже і знайшов, була се Галя. Чомуж він думає тепер о иньшій; о такій, котра всего того не посїдає?!

Єму стало совісно. Добув з стола неотворений ще лист.

— Як би она знала!... Як би она знала, що я роблю, що думаю о иньшій, що дурів за иньшою, цідував єї... Чомуж она не така гарна, як та Полька? Не було би всіх тих клопотів, які між ними вже зайшли, та й ще зайти можуть. І тої кокетерії, що нам будь що будь подобає ся, що підбиває і найзимнійшого

мужчину, в неї ні за фєника. А та, — то мале, як она подивить ся, як перехилить головку, прижмурить очка, і деревляний стовп не опрє ся.

Отворив лист.

— „Дорогий Стефку!

Від коли Тебе не бачу, не знаю, що то сон. А ночи такі довгі!..“

— На маєш! Якїсь сентименти заїхали йї в голову. Я не поет, щоби читати таку романтику. Думає, що всі такі нарвані, як она. Стефанови пригадала ся сцена в кругольни, коли то Петро присилував его поїїдувати Сальку. Він не дочитавши листу до кінца, відложив его на бік. Походив по хаті і запалив євїчку. Скрутив ся, закуриєсь, почорнів Галин лист.

— Як би она о тім знала?!... Най на другий раз не пише в спосіб, що мусить роздратувати розумного чоловіка!

Позгортав спалені кавальчики наперу і кинув у вікно. Вітер задув і загнав назад до хати. То розсердило его. Визбирив все, здуєив на поїл і висипав до єплювачки.

(Дальше буде).

Електричний трамвай у нас дожив також катастрофи. Два вагони наїхали на себе і торкнулися так сильно, що ушкодили себе посподу, причім пасажири легко покалічилися. Справді треба хіба страшенної неуваги і легкодушності usługуючого персоналу, щоби допустити до чогось такого. Вагон можна затримати в кожній хвилині а скорість бігу не повинна ніколи перевищувати мірного бігу звичайного фіакра. І ще при тім електричне нещасте!

В міжнароднім конгресі лікарів в Москві, що відбуде ся від 19—26 с. м. возьмуть уділ з Чернівців: проф. др. Волян, радник санітарний др. Залозецкий, полковий лікар др. Каєт, др. Шенбавм, апікар Маль, проф. др. Вендер і магістер фармації др. Сеґаль.

Убийство іспанського президента міністрів. З Мадриду наспіла вчера — як ми донесли в телеграмах — застрашаюча вість о новім подвизі анархістів. Поки-що нема ще докладніших вістей, лише слідує: Вчера в полудне убили президента міністрів Кановаса. Анархіст стрілив до него три рази з револьверу і убив на місці. Кановас умираючи кликнув ще: „Най живе Іспанія!“ Убийника арештовано. Він подав, що називає ся Ринальдї; однакж показало ся, що правдиве его імя єсть Михайло Анджіне Голлі, має бути Італійцем родом з Неаполя і єсть анархістом. Теку президента міністрів обійме тимчасом міністер війни. — Чи маємо в сїм убійстві діло з якимсь міжнароднім анархістом, чи з анархістами іспанськими або може з якимсь республіканським рухом, котрий тепер відживає на цілїм піринеїскім острові — се покаже ся вже в найближшій часі.

З любови. В Жижкові коло Праги став ся недавно чудний факт помішаня чувств у одної старшої вже особи. У якоїсь Францішки Гашекової віднаймала комнату 60 літня вдова Катарина Дайль, бувши властителька великої каварні в Празі. Гашекова мала при собі пасерба 23-літнього молодця Йосифа Кафку, котрий був кореспондентом при одній з тамошніх фабрик. В тім Кафці залюбила ся підстаркувата Дайльова і нераз дала ему се пізнати своїми сьмішними вибухами задрости. Коли Кафка задумав оженити ся, стала Дайльова тим більше задрібною о него і старала ся всіми способами перешкодити тому суружеству. Однак не могла допровадити до непорозумія між молодими і вже наближав ся день їх злуки, бо вже дві заповіді виголосили в церкві. Оногди спочивав собі Кафка на софі по обіді. Підчас его сну закрала ся Дайльова до комнати і обіллала спячого окропом вітріоло. Відтак замкнула ся у своїй комнаті і пробіла себе ножем. Кафка понарений тяжко; перед самим весілем спорядила его стара суперниця так, що певно не пізнає его паречена. Дайльова виляла кияток на твар Кафці і споганила его страшенно. Трупа Дайльової переведено до патологічного інститута.

Вибух фабрики пороху в Руцку наробив більшого нещастя в жертвах людських, як донесли перші вісти. З послідних донесень виходить, що там згинули майже всі робітники, які були заняті у тій фабриці. Згинуло коло 300 людей. Досі віднайдено вже 130 трупів. Будинок, в котрім настав вибух, не був то маґазин, але фабрика пороху, деревляний барак під самим містом, в котрім на рахунок братів Іванових в Софії працювало 320 робітників, по найбільшій часті жінок і дітви та в хвилині катастрофи були заняті тим, що із кількох міліонів війскових патронів вибирали порох. Кажуть, що через неосторожність якогось хлопця вибухнув один патрон і займив ся огнем, а велід за тим настав і страшний вибух, від котрого гук чути було аж в Джурджеві за Дунаєм, а в сусідних домах в Руцку висадило всі вікна. Робітники, що були в бараку підчас катастрофи, хотіли ратувати ся, але ледви 20 з них могло утечи, позаяк в бараку був лиш один вихід. Властитель фабрики, боячись, щоби робітники не виносили пороху, казали для ліпшої контролі позабивати всі інші двері. Найбільша часть трупів так страшно покалічена, що не можна їх ніяк розпізнати. Декоких порозривало на дрібні кусні і порозкидало на всі сторони. На кількох, що ще змогли втікати, горіла одіж і они кидали ся в Дунай. Зда-

єсь, що при сій нагоді ще кількох і утопило ся. Коли по вибуху нещасливі жертви везено до шпиталю, знайшли ся такі забобонні люди, що відривали нещасливим або відрізували по куснику шкіри, щоби єї сховати для себе на якісь чари.

Мокра пригода. Пятьох студентів, з котрих оден мав при собі великого пса „Тіраса“ хотіли переїхати ся човнами на ставку у віденськім Пратері. Веїли на два човна, на одно трех студентів враз з властителем пса, а на друге двоє і взяли пса з собою. Приглядало ся тому багато гуляючої публіки і всі були сьвідками тої мокрої пригоди, що збула ся незадовго. Бо заледви відбили студенти від берега, властитель пса нагадав собі свого любимця і кликнув его по імени. Послушний „Тірас“ не нагадував ся ані хвилини, тільки величезним скоком перескочив з одного човна в друге. Але з великого розмаху переважив човно, де сиділи два студенти і вивернув їх у воду. Тимчасом „Тірас“ вчинив ся вже на човні свого пана і своїм тягаром вивів і другу лодку з рівноваги. Лодка перевернула ся а три студенти випали у воду. Ставок не глибокий, тож небезпеченства не було жадного а за те багато сьміху і веселости між приглядаючою ся публікою, котра побачила нараз на ставі пять мокрих студентів, два перевернені човна і плаваючого пса. Потреба тільки доброго рисівника а ся пригода надала би ся живцем на ілюстрацію до гумористичної газети.

Які будуть ціни збіжа? Щоби відповісти на се питанє, треба взяти під увагу загальний неурожай у всіх краях, лихий намот зібраного збіжа і конкуренцію чужих країв. Про се, що нинішній рік не належить зовсім до урожайних і що деяким околицям наслідком елементарних нещасть грозить попросту голод, згадували ми вже кілька разів. Тепер же-ж, коли в деяких околицях розпочато вже омолоти, можемо дещо сказати і про видатність сегорічної збірки. І так коли порівнаємо в тім згляді минувший рік з нинішнім, дістанемо цілком не потішаючий вислід. Коли минувшого року пшениця на добрім ґрунті дала 12 до 20 кін з морґа, а жито 10 до 16 кін, сего року є 8 до 16 кін пшениці і 6 до 8 кін жита. Значить, вже в соломі забракла трета часть. Ідїм далі. Торік копа пшениці давала 50 до 70 кильо, а копа жита 70 до 80 кильо, зерна. Сегорічний намот дуже фатальний: пшениця дає 25 до 40 кильо, а жито 35 до 45 кильо з копи. Коли отже торік одержано з морґа пшениці 7 до 12 метр. цтн. а жита 6 до 10 метр. цтн., сего року буде результат пшениці 4 до 7, а жита 3 до 5 метр. сотн. з морґа. А значаючи треба, що веї ті дані взято з маєтків в добрім положеню, отже в многих околицях обчислене випадє ще сумніше. Крім сего значно дорожші і тяжкі жнива та звіз. Але найважнійша річ — ціна. Торік переїхав ціна пшениці була 7 зр. 50 кр. а жита 5 зр. 50 кр., за те сего року вже в минувшій тижни плачено за пшеницю 10 зр. а жито 7 зр. 50 кр. Здавало би ся, не зле, і подекуди стали рільники тим борше продавати, щоби тими цінами вирівнати брак торічної збірки. Але чи добре роблять? Повинні вичекати ціни 12 до 15 зр. за пшеницю, а 10 до 12 зр. за 100 кильо жита, а донерва при тих цінах (т. зв. 25 зр. за пару) могли би рільники продати свое збіжє так, щоби відискати втрати бодай з послідних неурожайних років. Боятися конкуренції чужосторонної сего року нема чого, бо як недавно ми донесли, нігде на сьвітї жнива не дописали, так, що на вивіз ледви чи кому стане. Рільникам отже тільки би тримати ся солідарно, а млини і купці мусять ціни збіжа ще значно піднести.

Яким способом наші люди бідніють. Як наші люди через свою легкодушність і невихованість впадають в довги, показує з тисячних і слідуєчий випадок, описаний *Руслаком*: Матій Кугівчик, господар зі Смільної, купив 21 лютого 1897 у Єля Гальперна в Смільній корову за 46 зр., відобрав зараз корову, а 46 зр. обовязав ся заплатити, як єно продасть. Матій продав єно, але не відобрав за него ще всіх грошій. Єльо натискав на него, щоби платив 49 зр. а Матій не маючи тих грошій, каже до Єля: „або жди, або бери собі корову.“ Єльо

взяв корову і казав Матієви, що Матій має ему ще доплатити 8 зр. 60 кр. Матій з'обовязав ся ті 8 зр. 60 кр. до 14 днів заплатити. А коли не заплатив в речинци, то Єльо пізвав его до суду. В суді признав Матій повисішї обставини, але казав, що тому не платив Єльови 8 зр. 60 кр., бо через ту платню поніс би кривду, позаяк годував 12 тижнів, коли ще не могла корова пасти ся, власним єном, котре було тоді дуже дороге, та що доходу з корови лише тільки мав, що продав теля від неї за 3 зр. 40 кр. і що мав денно молока: кварту до дві кварта. Матій не умів оцінити молока, що мав від корови. І хоть очевидна кривда була, що годуючи корову власним єном і мавши з неї лише тільки пожитку, що 3 зр. 60 кр. з продажі теляти і кварту до дві молока, мусів Матій Єльови заплатити ті 8 зр. 60 кр. котрі з'обовязав ся заплатити, (§§. 899, 902, зак. цивільного). Єльо був ще тільки ласкав, що в дорозі угоди судової пожде Матієви на заплату до Покрови 1897 р.!

Власними силами доробив ся Болгарин Георгієв міліонового маєтку. Кільканайцять літ тому назад прийшов був Георгієв босий і протєвоволосий до Букарешту і став там на службу за сторожа, а тепер, коли там сими днями помер, поховали его з такою парадюю як якого князя і він лишив 30 міліонів маєтку. Георгієв був чоловіком дуже метким і ошадним та — як то кажуть — отверта голова; сьміло брав ся до веїлякого підприємства і заробив найбільше підчас війни Болгар з Турками. Ще за життя давав Георгієв дуже багато грошій на веїлякі на родні цілі, між иншими дав 800.000 левів на університет в Софії. Головним спадкоємцем свого міліонового майна зробив Георгієв болгарского міністра фінансів Гешова, але значно більшу часть записав на наукові і добродійні цілі.

Телеграми „Буковини“.

З дня 10-го серпня 1897 року.

Відень. Цісар відіхав о годині 10 рано до Ішль.

Петербург. При галловім пирі в Петергофі підніс пар тоаст на честь німецької цісарської пари і дякуючи їм за відвідини, зазначив, що в тім добачає новий доказ традиційних російско-німецьких відносин і цінну запоруку на удержанє загального мира, котрого так дуже бажають оба володарі. Німецький цісар подякував в своїй відповіді за сердечне і величаве принятє а також за дуже почетне іменованє его російським адміралом; в тім він добачає нове потвердженє традиційних, спільних зносин. Він прирікає царєви допомагати зі всіх сил що до постанови, удержати для народів загальний мир і завеїгди стане по стороні цара против кожного, хто важив би ся сей мир занепокоїти або переломити.

Петербург. Німецька цісарська пара поїхала до Красного Села. Там відбула ся на честь німецького цісаря велика війскова парада, в котрій взяло участь 70 баталіонів, 43 швадрони, 1.400 козаків і 44 батерії, разом 34.500 війска. Вечером відбуло ся представленє в театрі Красного Села.

Петербург. Німецький цісар наділив міністра війни Вановского ордером чорного орла, шефа генерального штабу Обручева великим хрестом червоного орла в брилантах а надто всіх старших полководців, почавши від полковників, що брали уділ у війсковій параді в Краснім Селі.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і надзір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. піврічно за пране і 15 зр. місячно за удержане, платних з гори. Питомці мусять виказати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одіж; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурси.

Поданя о принятє до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлятьсь муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназійної по вакаціях, мають внести поданя о принятє до бурси також до сего терміну; рішене о їх принятє западе в день самого іспиту. В поданях, підписаних родичами, треба означити докладно, відько хто обовязуєсь платити місячно. Принятє зависіти буде головно від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенем не будуть зовсім приняті.

До кожного поданя треба прилучити послідне свідочтво шкільне, а до подань о знижене місячної плати ще й свідочтво неможности, підписане урядом парохіальним, громадским, податковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

еумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 ПОВІСТОК“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр. На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,
(улиця Петровича число 4)
має готові отєї

Друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомленя шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовленя з провінції виконують ся відвортною поштою.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вєсди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обедужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях: гол. д. зелізьничій (Bahnhofstr.) ч. 26.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців						
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Бояна, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселці, Бояна, Садагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки						
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.						
з Гадікфальви						до Гадікфальви						
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни						
до Качики, Гурагумора, Вами і Кімпо юнг'у	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумора, Качики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан						
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами						
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на стациях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на стациях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.						
з Карапчева						до Карапчева						
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, п'ятний динни.						Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.						

□ поїзди пошпінні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейский іде о 46 минут пізійше від черновецкого часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркне нем минут.

П. П.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижици

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Впв. місцевій і доокрестній публиці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво, СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ, папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвортною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руска газета

„БУКОВИНА“

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня кромі неділі і свят. Поміщає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улиця Петровича число 2.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

